

Studenti FF UK se zapojili do výzkumu jazyka českých emigrantů v postsovětských zemích

Ve dnech 15. až 17. ledna 2018 se v Ústavu českého jazyka a teorie komunikace FF UK konal již druhý blokový seminář zaměřený na výzkum českých nářečí na území bývalého Sovětského svazu. Seminář vedl doc. Sergej Skorvid z Ruské státní humanitní univerzity v Moskvě, který je od roku 2015 rovněž hostujícím profesorem FF UK.

Seminář si kladl za cíl zapojit studenty do projektu na zpracovávání bohatého materiálu autentických zvukových nahrávek nářečí, jež se v různé míře udržují v několika enklávách na území někdejšího carského Ruska a pozdějšího SSSR. Oproti loňskému semináři s obdobnou tematikou bylo tentokrát přihlédnuto nejen k mluvě potomků českých přestěhovalců žijících na černomořském pobřeží severního Kavkazu a na Sibiři v Ruské federaci, ale i k českým varietám na Ukrajině a v Moldávii. Byly probrány hlavní fonetické, morfologické a lexikální rysy typické pro výchozí dialekty v oblastech, odkud ve druhé polovině 19. století směřovaly do Ruska vlny migrace především z východních a zčásti také jižních Čech. Současně byly charakterizovány změny, jichž česká nářečí doznala v situaci stálého kontaktu s ruštinou a ukrajinštinou, popř. se smíšenými jazykovými útvary rozšířenými v nové vlasti přestěhovalců. Během semináře a posléze samostatně pracovali studenti (letos, stejně tak jako loni, se jich přihlásilo osmnáct) s nahrávkami nářečních promluv a pořizovali jejich fonetický přepis.

Seminář byl obohacen přednáškami dr. Roberta Dittmanna (ÚČJTK FF UK) o češtině v zahraničí a zakladatelky českého

krajanského spolku Mateřídouška v Novorossijsku Iriny Treťjakovové (rozené Kabrdové) o stavu českého dědictví na severním Kavkazu a o kulturně osvětové činnosti její organizace.

Výsledkem loňského semináře, nazvaného Česká nářečí na severním Kavkazu a na Sibiři, bylo přes 100 normostran kvalitních prepisů nahrávek ze dvou zmíněných oblastí v Rusku a letošní „sklizeň“ jistě nebude chudší. Pak by se snad dalo uvažovat o publikaci výboru nářečních textů připravených k tisku studenty FF UK. Protože jde o záznamy zrcadlící jednak určité zákonitosti etnojazykových a etnokulturních procesů v novodobé Evropě, a jednak významné etapy historie 20. století, mohla by taková publikace oslovit nejen odborníky na českou dialektologii, ale také širší akademickou veřejnost. Populárnější formou byly jednotlivé prepisy takových záznamů ze severního Kavkazu a ze Sibiře před několika lety zveřejněny na webu Paměti národa a ve spolupráci s tímto portálem by také bylo žádoucí pokračovat.

Sergej Skorvid, Ruská státní humanitní univerzita v Moskvě, RF

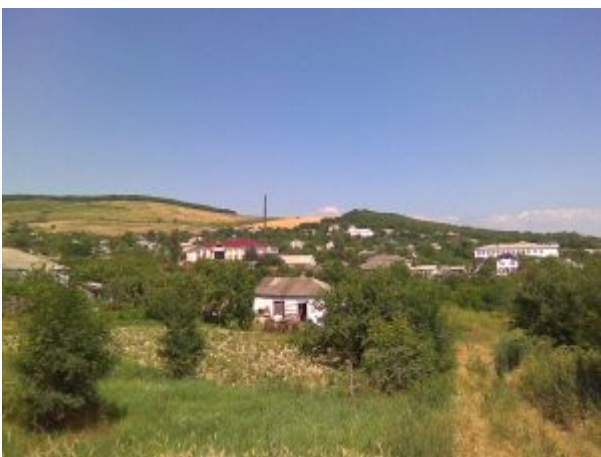
Sergej Skorvid je ruský bohemista a slavista, kandidát filologických věd, docent na Ruské státní humanitní univerzitě v Moskvě. Vyučuje zejména srovnávací slovanský jazykozpyt, historickou mluvnici a dialektologii, dějiny českého a polského jazyka, dějiny českého a polského písemnictví, jakož i současnou češtinu, polštinu a příležitostně lužickou srbštinu. Je autorem několika desítek publikací v časopisech, ve sbornících z konferencí, v encyklopediích atd., zaměřených hlavně lingvisticky, ale také na problematiku literárního překladu.

Prezentace českého krajanského spolku Mateřídouška v rámci Dnů města Novorossijsku

Vyšívané ručníky z domácí sbírky Iriny Treťjakovové (Kabrdové)

Původně česká vesnice Varvarovka u Anapy na severním Kavkazu

Náhrobek J. Hejduka, syna zakladatele novodobého vinařství v Černomořském okruhu severního Kavkazu Bedřicha Hejduka (1832–1890), na hřbitově ve Vladimirovce u Novorossijsku

Reemigrant z Novohradky v Omské oblasti Václav Hondl (první vlevo) s kamarády z čs. armády; foto koncem 20. let 20. stol. poslal navrátilcec svému synovci Josefu Vondrovi na Sibiř, na rubu nářečím psaný vzkaz: Jozefe až dostaneš poltře tak mne zrovna vodepiš abych věděl jestlis ho dostal

Doc. Sergej Skorvid při letošním blokovém semináři o českojazyčných enklávách v postsovětském prostoru